

QVÆSTIO MEDICA.

QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS

MANE DISCVTIENDA, IN SCHOLIS MEDICORVM,

Die Iouis xxviii. Ianuarij,

M. IOANNE DE MONTIGNY,

DOCTORE MEDICO,

Moderatore.

Suntne ridicula, commentitia, & chimærica Chymicorum Principia?

HABET scientia & ars vnaquæque sua principia, quibus firmis quasi cardinibus sustinetur & vertitur; sublatis ruit. Hæc qui in omnibus rebus venatur, audit Philosophus: imò apud ipsos Sapientiæ Proceres vsu receptum est, ut is vnus qui primorum principiorum apto nexu inter se cohærentium notitiâ pollet, intelligentis donetur nomine: iis quippe cognitis, venit in lucem veritas, vel non quæsitâ: nunquam consistit expleta mens, quæ in hoc tanquam folio non confidit. Ab his proficisci carceribus, ad eosque demum referre se debet, qui solidæ scientiæ desiderio flagrat: aliam si tenere paret viam, sursum deorsumque trahetur, dissolutam, & sine nervis ac articulis hac illucque fluctuantem rerum confusionem animo gerens, quasi modò natus obhærebit; nihilque ratum, fixum aut comprehensum habens, semper in eo stabit loco, vnde dimoueri facile possit: nempe in hac densissima rerum humanarum caligine, vix vnquam certa capi potest cognitio, nisi quum ad ea ventum est, quæ initia sunt, & tanquam semina rerum omnium: Ipsa nullam ex sese, aut vlla ex alia re trahunt originem: Hæc verò tantò sunt cognitu difficiliora, quantò simpliciora, & à nostris remotiora sensibus. Proximum & illis locum tenent Elementa, saltem hoc titulo principiorum appellatione non indigna, quod ab ijs ortum trahât quæcumque per varias mutationum vices ad interitum deducuntur.

Ediço secunda.

NVLLA res consummata est, dum incipit, suntque semper longè à perfecto exordia: Ita balbutiente adhuc Philosophiâ, tam multa & vana fuerunt de rerum Naturæ principiis placita, vt non tam credas dissidentium Philosophorum dogmata, quàm agrotantium somnia. Tot illi errores, quot diuerfas inuexere sententias, quas & tanta verborum obscuritate inuoluerunt, vt hoc vno sapere vili sint, quod quæ re vera ignorabant, ea se profanum vulgus velle cælare sinxerint. Hoc morbo tamdiu laborauit Orbis, quoad diuini vir ingenij, & penes Deum quidem homo, at penes homines Deus alter, Aristoteles (cui tamen digitos ad fontes priùs intenderat magnus Hippocrates,) discussis veteris inscitiae latebris, homines ad Veritatis lucem, & intimos Naturæ recessus peruidendos euocauit. Hunc meritò ceu veræ Sapientiæ Parentem, sequuta est vniuersa Philosophorum turba: tam enim cum ratione consentit, quàm ab ea, & ab inuicem cæteri Sophistæ dissentiunt: sic Terram, Aërem, Ignem, Aquam, prima esse mundi corpora, ab hisque fieri & conrescere reliqua dilucido continuo demonstrationum filo probauit: sic habuit Naturam in numero, vt non aliunde petenda sit tota cognitionis humanæ certitudo. Hinc Scientiæ omnes, quas vna peperit Philosophia, huius innixæ principiis, suum illico decus & splendorem recepere: maximè verò quæ cum certis Philosophiæ partibus maximam habent affinitatem; vt cognata Physicæ Medicina, in qua hoc quisque magis excellit, quò plus in illa profecit: viam nimirum sternit faciemque præfert, vmbra alioqui capturo, & cædes per experimenta facturo quamplurimas; propterea, qui eius imperiti Medicinam profitentur, Circulatores, Agyrtæ, Impostores, imò publici Tortores habendi, & igne ferroque coercendi.

IN vulgaria & recepta illa rerum Vniuersitatis principia, miserè nuper impegerunt carbonarij, cinerei ac fumosi Philosophi, ausi asserere corpora omnia, primùm è Sale, Mercurio, Sulfure, conreuisse, in eaque demum tam sponte, quàm sua arte dissolui singula. Hæc tria suis è fornacibus, vel potiùs ex Orco in hanc mundanam scenam protraxere principia, qui superfluam & inutilem, ne dicam putidulam Pharmaceutices ancillulam, *Alchymisticam*, in quam iam olim insaniant, Philosophiæ medullam, & artium Reginam appellare non verentur perfrictæ frontis & nequissimi nebulones. Sic rediuiui isti Theatrali, à Regia veræ Philosophiæ, è qua primùm nata est Medicina, temerè dilabuntur in ambages somniorum *Paracelsi*, hominis furiosi, maniaci, cogitatione, sermone, vita moribusque monstri: & facile fuit vt Aristotelem ac rationem floccificeret publicus Impostor, prodigiosè impius & ignarus, qui plures admittit Deos, è quibus & ali-

qui nos ad flagitia fingant ; qui docet Deiparam Virginem nihil adformandum Christi corpus contulisse : Christum ipsum arte magica sicum tabescisse ; vocat in dubium, sitne aliquando iteranda nobis mortuis vita (ad quam tamen se & cæsas animantes reuocare, & citra feminævllius consortium viuos destillatoriis in vasis homines creare posse iactitat) iurat in cælo reperiri salem, sulfur, atque mercurium, ab hocque rubere cælum : nutriri, & in tabem ire sidera, eorúmque reiectanea esse lapides, gemmas, silices, vnà cum terra in hunc medium orbem quasi purgamenta carbonésque proiecta : ipsos denique lapides viuere, ac edere : viuere item cibos & metalla, quæ grauibz concussa paroxysmis, non sine pauore sua rejiciant excrementa : bellus sibi videtur, Monarchàmque se vocat ac Principem Scientiarum omnium, qui tam portentosa doctrina Orbem infecit : & quod mirum, hoc virus, cum non modò è spurcissimo ore euomuerit, sed & per Typographos chartis illeuerit, etiamnum hodie à nonnullis auide combibitur : adeo malignitatis humanæ vitio noua expeti, vetera contemni solent.

VT in Homine Iecoris calore prodit è pane sanguis, quem tamen in pane prius fuisse nemo sapiens dixerit : sic Chymici, hominum genus maleferiatum, mendacissimum, impudentissimum, Vulcani sui operâ, è quorundam destructione mixtorum producant corpora, quæ propterea cæteris inesse volunt, & sulphuris, salis, atque mercurij titulo insignienda, ab iisque etiam mixti cuiusque generum ac vires pendere. Sanè, tam ex iis compacta sunt corpora nostra, quàm è vermibus & pediculis, in quos abeunt corruptione. Quibusdam nomine tenus Philosophis, anima fuit pro sale, e contra Chymicis sal est pro anima : est & nonnullis pro corpore, vsque adeo timent, ne videantur insulsi, vt sunt ignari & superbi, si cum Aristotele fateantur solis se nutriri, proindeque constare dulcibus : facerent profectò vt sal longè minoris apud nos veniret, si quod debent, persuaderent eò plena esse cœmeteria. Omnino suo igne sales faciunt, non fecerunt, iisque causticis & deurentibus sæpius condiunt ad æternitatem ægrorum corpora. Nec verò minùs periti sunt sulphuris atque mercurij, quàm salis artifices. Nusquam non pollicentur versuros se omnes rerum species in hæc tria corpora, quod vtinam in Adamante factum ostendant. Quin & tam bene sibi consentiunt, vt quamquam ea predicent esse simplicissima, in horum tamen vnoquoque reperiant, & duobus, veluti in Sulfure, Sale & Mercurium, ac vicissim : quemadmodum ægri qui ab iis defricantur, in croco metallorum, Gilla Cacaophrastris, laudano suo, granulis opiatis, & aliis venenis metallicis quotidie deprehendunt. Quid, quod Thaumaturgi isti sumones, dum tria

illa tantum in omni re investigant principia, vel inuiti duo statim decernunt alia, phlegma videlicet, & terram, quam fortè non malè vocant damnatam, si spectes artem cum ipsis damnandam artificibus, summo suo merito *ἐς καὶ τὸν*, in malam crucem, aut in Morboniani mittendis, unde malum pedem attulerunt: atque has vbi ex illata Naturæ vi, ruinas exhibuere, renouandi, cum libuerit, Orbis potestatem, atque gloriam sibi arrogant, sæculi nostri incommoda, mortis fratres perniciosi, infantes venefici, legitimæ Medicinæ *ἄρτια φάρμακα* & *μεταβολαί*, propudia, pestes publicæ, metallorum corruptores, dignissimi qui ad metalla, vel ad triremes damnentur, vt tandem bonos & innoxios necandi finem faciant. Planè, quemadmodum gallinam in ovum, vinum in mustum aut omphacium, apes in bouem redire nullus faciat, sic illis impensa perit & opera, qui, quod vnus Naturæ opus est, arte nituntur efficere, vt eas dissoluta mixta resumant formas, quæ primorum sunt corporum, è quibus olim coaluere.

A Page itaque artem illam intestabilem, antimoniale, irritam, inanem, *αὐνηματόν*, nullas habentem veritatis umbras, cui capitalis lex est apposita; & quæ vanis subnixæ principiis, nimiumque frequenti ciuium nostrorum strage cædèque, plus nimio semetiplam refutat. Non conueniant castis Scholis monstrosa illa portenta vocabulorum, regulus, bezoïar, elixir, colcothar, caput mortuum, rebis, & his similia, mera imposturæ, mendaciorum & venenorum nomina. Tantum ipsi esse potest cum Philosophia Medicinæque commercij, quantum sui cum amaricino: vt non iniuria quidquid vbi que scelerum est, intorqueatur congeraturque in nefarios illos mortiferæ Chymix professores: Scilicet nihil vilius abiectiusque Chymista, palamque hominis perditum & profligatum nomen est; breuiter, nefariis, Iudæis, rabulis, decoctoribus, magis, astrologis, perjuris, mendacibus, veneficis, duro egestatis telo enectis; adulterati auri argenteis reis portus est & illecebra, scandalum Sapientibus, qui rectius horas in Naturæ integritate spectanda collocant. Si quid est tibi sanæ mentis, haud vnquam cum Grillis istis noctu diuque flammis advigilaueris, quamuis ambulatoriam metallorum naturam, seque Midæ similes faciant scelerati *ῥευστολυμῖνες*: frustra ab iis partum expectas aureum: cum aliquot menses ferbuerit officina, nascetur tibi cineris plurimum, salis ne mica quidem: trahent te secum in eandem calamitatis foueam, facientque è Croeso Codrum: nec felicius res succedet, si minùs diuitiis, sed parandis agrorum causâ pharmacis fornacem adornaueris. Hoc conferet ignis, vt iis vti citius vitæ pensum absoluant, eoque fiant deteriora, quò ad nocendum promptiora, vt vel marmoreum & glaciale

252
 vrant hominem, corruptaque eius temperie, peregrinas adsciscant vires. Quàm isti Chymistæ periculosas obtrudant merces, vel per se ex eo docent, quòd cùm ægrotant ipsi, nostris contenti remediis, à suis venenis abstinent, quæ quolibet pretio diuendunt stolidis: quinetiam inter se dissident, & sua invicem, ceu minus secura damnant, aut quasi perniciofa criminantur, vtpote cùm eorum vnusquisque tenere se vendit optimum parandi modum: eximium nempe mysterium, nunquam cuiquam reuelandum, nec nisi ipso mortis die detegendum. Et hæc sunt arcana illa sublimia, ἀρρήτα, imò ἀπάρρητα, plusquam Eleusinia sacra, & magnalia adeo pretiosa tantique momenti, quibus etiam viri Principes, Magnates, & Aulici plerique omnes miserè lactantur ac decipiuntur. Tantum & huic arti impudentiæ est, vt persuadeat artis esse, impune venena propinare, si Chymicum ignem sint experta, quasi sic deleteriam vim exuant, nec tam facillè ad pristinam redeant malignitatem, quàm ad ingenium cicuratus leo. Hinc opinor, toties suum ægris stibium, aut chalcanthum, mera venena, ceu naulium officiosè porrigunt, ne migrantibus desit quod Charonti pendant. Quid multa? Chymia foeda quædam est iactantia, ars sine arte, cuius initium sit blandiri, medium splendide mentiri, & desecata Medicinæ pretextu, optimos quosque innoxios, sed nimis credulos jugulare: extremum nihil invenire: eius verò studiosorū stipendium, tabes, mors præmatura, crux merita, aut summa inopia, per quam fit, vt post tot neces impune patratas, in xenodochio aut prochotrophio, summo suo iure, miseram, vitulatricem & jugulatricem profundant animam.

Ergo sunt ridicula, continentia & chimærica Chymicorum Principia.

Proponebat Lutetiæ ROBERTVS PATIN, Parisinus;
 Anno R. S. H. M. DC. XLIX.

DOMINI DOCTORES DISPUTATVRI.

M. Tuffanus Fontaine, Sch. Prof.	M. Claudius le Vasseur.	M. Guido Patin.
M. Franciscus Pajot.	M. Dionysius Jencquet.	M. Iacobus Theuart.
M. Florentinus Langlois.	M. Iacobus Gamon.	M. Urbanus Bodincau, Med. Regius.

cette these est la 983.e du Qu VI
 du recueil imprimé des theses de la Faculté.